

Oponentský posudok na doktorskú dizertačnú prácu
šPastoračnú péču o adolescenty ve spirituálnej kríze

Prácu podala doktorandka Mgr. Zuzana Husaroviová.

Tholite : Prof. ThDr. Ján Liguš, PhD.

Thudijný odbor: Husitská teológia

Aktuálnosť zvolenej témy

Problematika pastoračnej starostlivosti o adolescentov v spirituálnej kríze, s ktorou sa autorka vo svojej práci zaoberá, je v pastorálno-teologickom kontexte súčasnosti veľmi aktuálna tak z hľadiska úloh cirkvi ako aj z hľadiska ontogenetických potrieb jednotlivca.

Autorka vychádza pri koncipovaní tejto práce okrem bibliografických prameňov aj z výsledkov empirického prieskumu a úspešne tak prepája teóriu s praxou. Teoretický rozbor problematiky je riešený vo dvoch úrovniach: (a) širší pastorálny kontext; (b) špecifické súvislosti s cieľovou skupinou, čo je v empirickej časti práce jednoznačne fokusované na pastorálnu prácu s adolescentmi. Pri tom je cenné, že sa predkladateľka práce (ako konštatuje na str. 9) adolescentnými krízami zaoberá už niekoľko rokov. Podieľala sa na dvoch výskumných zámeroch venujúcich sa adolescentnej populácii a publikovala niekoľko článkov k tejto téme. S dospelievajúcimi pracovala aj prakticky v rámci voľnočasových a prázdninových aktivít. Toto konštatovanie stavia jej dizertačnú prácu do širšieho kontextu jej odborného záujmu, ktorý vyrastá z reálnych potrieb pastoračnej služby cirkvi a môže sa hodnotiť len kladne.

Ciele a štruktúra práce

Autorka práce si vytýčila náročný cieľ: „podrobný rozbor a popis pastoračnej starostlivosti ako riešenie spirituálnych problémov dospelievajúcich.“ (s.10). Pre dosiahnutie tohto cieľa v relevantnej miere využila bohaté literárne zdroje, ktoré uvádza v zozname použitej literatúry.

Práca má Úvod (ktorý obsahuje aj súčasný stav bádania), dve hlavné časti (I. Teoretická časť; II. Empirická časť práce) ktoré používajú odlišné metódy práce. Za nimi nasleduje Záver, Menný register, Zoznam použitej literatúry, Zusammenfassung a Prílohy.

Prvá časť práce je teoretická. V prvej kapitole autorka vymedzuje pojmy, v druhej kapitole sa venuje adolescentnému veku, jeho problémom a pomoci s ich riešením. V tretej kapitole sa

kapitola sa špecificky venuje pastorálnej starostlivosti
situálnych kríz. Tým je ukončená teoretická časť tejto

doktorskej dizertačnej práce..

Druhá časť je empirická. V piatej kapitole sa venuje kazuistike (Dva príklady zo života) a v šiestej kapitole popisuje a vyhodnocuje dotazníkový výskum. Autorka tu správne popisuje metodologické východiská výskumu, ciele a otázky. Stanovuje hypotézy a charakterizuje výskumnú vzorku. Počet rozoslaných dotazníkov môžeme považovať za snahu o získanie pomerne objektívneho obrazu o predmete výskumu. Odozva na úrovni 13,5% ukazuje na nedocenenie teologického výskumu zo strany oslovených cirkví, čo môžeme považovať za veľkú škodu. Výsledky svojej práce detailne analyzuje v poslednej kapitole.

Štruktúru práce môžeme považovať za primeranú cieľu vyplývajúcemu z témy a aj stupňu kvalifikačnej práce. V súvislosti s témou práce sme však predpokladali, že nájdeme aj pokus o typologický prehľad foriem spirituálnej krízy u adolescentov a naznačenie odporučených prístupov a postupov. Po určitom dopracovaní by tieto úlohy mohla plniť kap. 4, (najmä 4.6 a 4.10).

Metódy spracovania

V prvej časti práce sa autorka snaží o analýzu problematiky na základe štúdia dostupnej vedeckej a odbornej literatúry, v ktorej sa výborne orientuje. Preto môžeme vyzdvihnúť autorkinu rozľadenosť v problematike a s ňou súvisiacou literatúrou. Na niektorých miestach práce, ktoré podávajú kontext sledovaného javu, by sme očakávali výraznejšie fokusovanie na problematiku práce s adolescentmi, ale rozumieme aj autorkinmu postupu, keď charakteristiky pastorálnej práce a jej súvislostí ponecháva bez tohto ohraničenia.

Téma je postavená interdistiplinárne, čo môžeme hodnotiť len kladne. Do budúceho bádania by sme autorke odporučili pri interdisciplinárnych problémoch výraznejšie rešpektovanie kompetenčných rozhraní. S tým súvisí aj odporúčenie, aby pri podnetoch z jej odboru, pri ktorých predpokladá význam pre rozvoj iného vedného odboru, štylizovala spôsobom, ktorý odborníkom z daného odboru umožní rozpoznať závažnosť jej argumentov. Zastávam názor, že jej konštatovanie o neprimeranom psychiatrickom diagnostikovaní ľudí v psychospirituálnej kríze tento potenciál nevyužíva. V tejto istej súvislosti by sme upozornili aj na nevhodnú hovorovú štylizáciu: „...väčšina západných psychiatrov by jedince, ktorý niečím podobným prochádza označila za šíleného.“ (s.91). V druhej časti práce nachádzame rozbor dvoch prípadov (kazuistika) ako aj s dotazníkový výskum a overenie hypotéz H1 – H6. Výsledky tejto časti sú jasne formulované a sú využiteľné v praxi.

adavky kladené na takýto druh kvalifikačných prác. Keďže je písaná v českom jazyku, pravopis som nehodnotil. Text je editovaný pozorne, bez štylizračných skokov a zrejme po viacnásobnom čítaní pred odovzdaním a vypadnuté písmenká sa vyskytujú len ojedinele. Napriek tomu si dovoľm konštatovať, že vnútorné členenie textu na úrovni podkapitol by bolo miestami možné robiť s vyššou pedagogickou ústretovosťou voči čitateľovi. Rovnako by sme mohli skonštatovať, že kvôli jednotnosti formy práce mohla autorka písať odkazy na grécke pojmy (napr. na str. 91) gréckym fontom, ako to robí na str. 84.

K výsledkom dizertačnej práce a prínosu pre ďalší rozvoj vedy

Prínos tejto práce môžeme vidieť už v tom, že upozorňuje na závažnú tému. Cirkevným pracovníkom podáva súbor odborných poznatkov a bohaté odkazy na dobre zvolenú literatúru. Autorka preukázala schopnosť formulovať tému, logicky ju členiť na čiastkové problémy a pracovať na rozhraní medzi obrazom problematiky v odbornej literatúre a jej realitou v cirkevnej praxi. Preto môžeme konštatovať, že v práci splnila stanovený cieľ a je prínosom v pre rozvoj pastorálnej starostlivosti o adolescentov ako špecifickú cieľovú skupinu v ich spirituálnej kríze.

Záver

Touto recenziou potvrdzujem, že dizertačná práca Mgr. Zuzany Husarovičovej spĺňa požadované kritériá, kladené na dizertačné práce. Kritickými poznámkami nechcem zahaliť prednosti doktorandky a jej osobné zanietenie za predmet jej bádania. Vychádzajúc z uvedených faktov navrhujem, aby predložená práca bola prijatá na obhajobu, jej autorke aby bolo umožnené dizertačné pokračovanie a po jeho úspešnom ukončení aby jej bol udelený akademický titul v zmysle ustanovení príslušných právnych predpisov.

Otázky:

Na str. 148 uvádzate:

„Je ale naprosto nutné dokázat správně odhadnout, kdy už člověku nestačí pomoc a povzbuzení duchovního, ale kdy je třeba mu doporučit, aby se obrátil na odborníka, ať už psychologa nebo psychiatra.“

Touto štylizáciou staviate „duchovného“ oproti „odborníkovi“. Takáto štylizácia spochybňuje podstatu kvalifikovanej pastorálnej starostlivosti. Preto je potrebné odpovedať na otázku, či ide len o nevhodnú štylizáciu alebo o autorkin postoj, ktorý by spochybňoval zaradenie teológie do sústavy vedných odborov.

Banská Bystrica 30. januára 2011

doc. ThDr. Albín Masarik, PhD.
oponent